

Designing a Model of Factors Affecting the Development of Adventure Sports Tourism and the Accidents Caused by it in the Health of Athletes in the West of the Country

Armaghan Sh¹, Peymanizad H*², Moharamzadeh M³, Fahim H⁴

1. PhD student, Department of Physical Education and Sports Sciences, Mashhad Branch, Islamic Azad University, Mashhad, Iran

2. Associate Professor, Department of Physical Education and Sports Sciences, Mashhad Branch, Islamic Azad University, Mashhad, Iran

3. Professor of sports management, Mohaghigh university of Ardabil, Ardabil, Iran

4. Professor, Department of Physical Education and Sports Sciences, Mashhad Branch, Islamic Azad University, Mashhad, Iran

* *Corresponding author.* TelFax: +9845136631003, E-mail: a_pemanizad@yahoo.com

Received: Dec 04, 2022 Accepted: Apr 04, 2023

ABSTRACT

Background & objectives: This study aims to create a model that identifies the factors that influence the growth of adventure sports tourism and the potential risks it poses to the health of athletes in the country's northwest region. Therefore, this research seeks to investigate the impact of adventure sports tourism on health and the accidents that may result from it.

Methods: This research aimed to gather information from experts in different fields, such as university professors, cultural heritage experts, sports and youth managers, and tourism service agency managers in the northwest region of the country. The research used a Delphi interview with 16 participants to collect data, and a researcher-made questionnaire was distributed among the statistical community in the area. Descriptive survey statistics were used to analyze the data and determine the importance of each variable.

Results: The research findings indicate that the model has been successfully validated through participant and non-participant expert reviews, with suitable Cronbach's alpha numbers and combined reliability of the variables. The structural model was evaluated using a criterion that measures the effect of independent variables on dependent variables, with a higher value indicating a better fit. Additionally, the model's ability to predict was evaluated and found to have strong predictive power for independent variables based on the value obtained for the dependent variables.

Conclusion: The research findings indicate that nature tourism is the top priority for developing adventure sports attractions. Participants in the study, including people with doctorate degrees and academic staff, preferred nature tourism due to its lower health risks. Water attractions were also prioritized for their diversity. Through factor analysis, the priority level of each attraction was determined. The study also revealed a strong relationship between adventure sports tourism and health tourism, as indicated by structural equations.

Keywords: Development; Tourism; Model; Effective Factors; Adventure Sports Attractions-Accidents-Health

طراحی مدل عوامل موثر بر توسعه گردشگری ورزش‌های ماجراجویانه و حوادث ناشی از آن در سلامت ورزشکاران شمالغرب کشور

شهناز ارمغان^۱، حسین پیمانی زاد^{۲*}، مهرداد محرم زاده^۳، حسین فهیم^۴

۱. دانشجوی دکتری، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران

۲. دانشیار، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد ایران

۳. استاد مدیریت ورزشی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

۴. استاد، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران

* نویسنده مسئول. تلفکس: ۰۴۵۱۳۶۶۳۱۰۰۳ ایمیل: a_pemanizad@yahoo.com

چکیده

زمینه و هدف: هدف تحقیق حاضر طراحی مدل عوامل موثر بر توسعه گردشگری ورزش‌های ماجراجویانه و حوادث ناشی از آن در سلامت ورزشکاران شمالغرب کشور بود، لذا هدف اصلی این تحقیق گردشگری ورزش‌های ماجراجویانه بوده و تاثیر آن را بر سلامتی و حوادث ناشی از آن مورد بررسی داده است.

روش کار: این پژوهش از لحاظ هدف تحقیق کاربردی بود و جامعه آماری پژوهش را خبرگان مرتبط با موضوع پژوهش که اساتید دانشگاه، حوزه میراث فرهنگی و مدیران ورزش و جوانان و مدیران آژانس‌های خدمات گردشگری شمالغرب کشور تشکیل می‌دادند که در بخش کیفی که از طریق مصاحبه دلفی با ۱۶ نفر از حاضرین موضوع پژوهش انجام پذیرفت ابزار اندازه گیری پرسشنامه محقق ساخته بود که به بصورت مقطعی در شمالغرب کشور در میان افراد توزیع شد و برای تجزیه و تحلیل داده ها از آمار پیمایشی توصیفی همبستگی برای تعیین میزان اهمیت هر یک از متغیرها استفاده گردید.

یافته ها: نتایج این تحقیق نشان داد که اعتبارسنجی مدل با توجه به روش بازبینی مشارکت کنندگان و مرور خبرگان غیر شرکت کننده، مدل نهایی ارائه شده را تأیید می‌نماید و همچنین تمامی اعداد آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی متغیرهای مکنون از میزان مناسبی برخوردار هستند. هرچه مقدار مربوط به متغیر وابسته مدل بیشتر باشد، نشان از برآزش بهتر مدل است. با توجه به مطالعات انجام شده مقدار به دست آمده برای متغیرهای وابسته مدل نشان می‌دهد که قدرت پیش بینی این متغیرها در سطح قوی قرار دارد.

نتیجه گیری: یافته های این تحقیق نشان داد که طبیعت‌گردی بالاترین اولویت را برای توسعه جاذبه ورزش‌های ماجراجویانه دارا می‌باشد. در بین شرکت کنندگان در این پژوهش افرادی که دارای مدرک تحصیلی دکتری و هیات علمی بودند، طبیعت گردی را به دلیل آسیب کمتری که به سلامتی دارد ترجیح می‌دهند نتایج حاصل نشان داد که رابطه قوی بین فرایند گردشگری ورزش‌های ماجراجویانه و گردشگری سلامت وجود دارد.

واژه های کلیدی: توسعه، گردشگری، مدل، عوامل موثر، جاذبه های ورزش‌های ماجراجویانه، حوادث، سلامت

دریافت: ۱۴۰۱/۹/۱۳ پذیرش: ۱۴۰۲/۱/۱۵

همانند سایر بخش‌های شغلی، در فعالیت‌های ورزشی اشتباهات و رفتارهای ناایمن علت اصلی وقوع حوادث می‌باشند. با توجه به پیامدهای زیانبار حوادث ورزشی شناسایی راه‌هایی برای کنترل و کاهش این اعمال ناایمن ضروری است. پژوهش تدوین استراتژی پیشگیری از اثر اعمال ناایمن در بروز حوادث ورزشی در محیط‌های ورزشی باید توجه بیشتری انجام گیرد امروز ورزش یکی از صنایع مهم و یکی از جذابیت‌های گردشگری است که در قیاس با سایر جاذبه‌ها، ظرفیت منحصر به فردی دارد که می‌تواند گردشگران زیادی را به خود جلب کند (۱)، از سوی دیگر رشد پدیده شهرنشینی موجب جدایی انسان از طبیعت و محیط‌های دیگر شده و به ناچار انسان برای گذران اوقات فراغت با رفتن به محیط طبیعی بدنبال فرصتی برای تجدید قوا است همچنین افرادی در جامعه به فعالیت مخاطره‌آمیز و هیجانی تمایل نشان می‌دهند که در قالب سفر به طبیعت می‌تواند این میل خود را ارضا نمایند. فعالیت ماجراجویانه خستگی و فقدان هیجان در زندگی را جبران می‌کند و با اینکه تا حدی همراه با ترس و خطر واقعی است پیامدی شاد و ایمن دارد. این فعالیت در قعر آب در قعر اقیانوس یا در امواج خروشان رودها گاهی به صورت فعالیت هوایی با پرش از ارتفاع - گاهی در خشکی - پیمایش قله مرتفع کوه‌ها، بیابان‌ها با محیط سرسبز دامنه کوه و جنگل - انجام می‌شود (۱).

در برخی کشورها نظیر استرالیا و نیوزلند که به گفته برخی از صاحب‌نظران منشاء گردشگری ورزش‌های ماجراجویانه می‌باشند، انجام شده است و استفاده از نتایج این مطالعات باعث پیشرفت صنعت گردشگری ماجراجویانه شده است. به دلیل اهمیت و رابطه تنگاتنگ این صنعت با فعالیت‌های ماجراجویانه تعدادی از تحقیقات این حوزه نیز گزارش شده است. تحقیقات تجربی گذشته متمرکز بر همبستگی به کاوش تفاوت‌های دموگرافیک و رفتاری پرداختند. یا تحلیل توسعه منطقه، تفاوت و یا اولویت نگرش محیطی بود.

نظر به اینکه ایران در بین ده کشور برتر دنیا از نظر تنوع جاذبه‌های گردشگری قرار دارد و تنها پنج کشور وجود دارد که دارای چهار فصل کامل با آب و هوای مناسب فصول است و ایران یکی از آن کشورها است ولی سهم تولید ناخالص ملی از صنعت گردشگری برابر با یک درصد است، این امر نشان‌دهنده‌ی توجه کمتر به صنعت گردشگری می‌باشد. از زمانی که فن‌آوری، پدیده اوقات فراغت را به وجود آورده است، مردم زمان بیشتری برای تمرین و ورزش دارند. هرچند که اوقات فراغت فقط برای تمرینات ورزشی مورد استفاده قرار نمی‌گیرد. سرگرمی‌های غیر متحرکی چون تماشای تلویزیون، بازی‌های ویدئویی و گردش در اینترنت به عنوان فعالیت‌های محبوب پدیدار شدند (۲). در جامعه‌ای که به سرعت از جهان طبیعی فاصله می‌گیرد و سطح ورزش‌های ماجراجویانه ضعیفی دارد و نرخ چاقی رو به رشد است، توسعه صنعت گردشگری ورزش‌های ماجراجویانه می‌تواند برای مبارزه با این چالش جایگاه خوبی داشته باشد (۳).

با افزایش مشارکت در گردشگران این فعالیت‌ها، کارهای آکادمیک در این حوزه برای فهم انگیزه‌ها و استنباط‌های مدیریتی اهمیت بیشتری پیدا می‌کنند. اهمیت مطالعات بیشتر به این لحاظ است که دریابیم این حوزه و نیازهای آن به چه سمتی حرکت می‌کند و ایفای نقش در این فعالیت‌ها در بازار چگونه می‌باشد همچنین نتایج این پژوهش با مطالعات پیشین: رابطه مثبت بین انگیزش مشارکت و مداومت در مشارکت همخوانی داشت (۴).

روش کار

پژوهش حاضر پیمایشی توصیفی می‌باشد که ابزار گردآوری داده‌های پرسشنامه محقق ساخته و با طیف پنج ارزشی لیکرت بود در بخش کیفی مقرر شد با اساتید دانشگاه در حوزه گردشگری و حوزه میراث فرهنگی و حوزه مدیران ورزش و جوانان و مدیران

تحلیل قرار می‌گیرند و پس از پردازش به شکل اطلاعات در اختیار استفاده‌کنندگان قرار می‌گیرند. محقق برای تجزیه و تحلیل آماری و پاسخگویی به مسأله تدوین شده و یا تصمیم‌گیری در مورد رد یا تأیید فرضیه‌ای که صورت بندی کرده است، می‌تواند از روش‌های مختلفی استفاده نماید. استفاده از هر یک از این روش‌ها منوط به شرایطی است که محقق باید آنها را در رابطه با تحقیق خود مورد توجه قرار دهد. این روش‌ها را می‌توان به دو دسته تقسیم نمود.

آمار استنباطی

برای تجزیه و تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده ابتدا در سطح توصیفی با استفاده از شاخص‌های آماری به توصیف و تلخیص ویژگی‌های جمعیت شناختی افراد نمونه در تحقیق شامل جنسیت، سن، میزان تحصیلات و سابقه شغلی پرداخته می‌شود. در آمار تحلیلی این تحقیق به منظور شناخت متغیرهای مکنون و بررسی روایی سازه از تحلیل عاملی اکتشافی (جدول اشتراکات و جدول تبیین واریانس) استفاده شد. همچنین برای آزمودن معناداری روابط میان سؤالات و متغیرها و برازش مدل‌های اندازه‌گیری به دست آمده و سنجش روایی عاملی از تحلیل عاملی تأییدی استفاده گردید.

آمار توصیفی

در این بخش جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از تکنیک‌های آمار توصیفی نظیر ایجاد جداول فراوانی و ترسیم نمودارهای آماری برای بررسی چگونگی توزیع نمونه آماری از حیث متغیرهایی نظیر جنسیت، سن، میزان تحصیلات و سابقه شغلی پرداخته می‌شود.

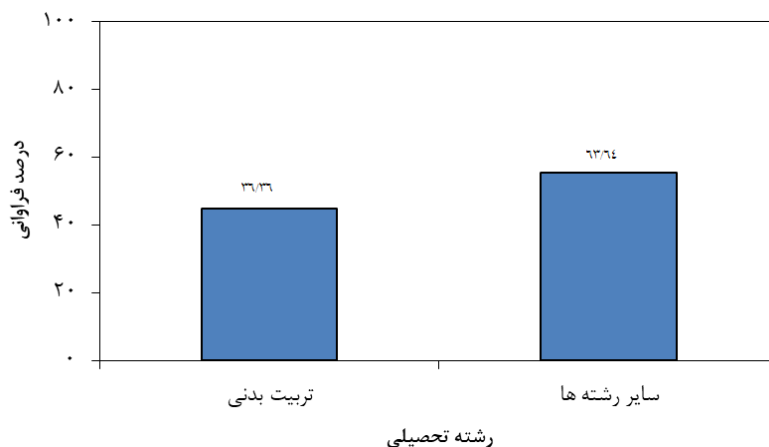
جدول ۱. آنالیز آماره‌های توصیفی مربوط به متغیر توصیفی رشته

تحصیلی		تعداد	درصد فراوانی	درصد فراوانی تجمعی
رشته تحصیلی	درصد			
تربیت بدنی	۸۰	۳۶/۳۶	۳۶/۳۶	
سایر رشته‌ها	۱۴۰	۶۳/۶۴	۱۰۰	
کل	۲۲۰	۱۰۰		

آژانس‌های خدمات گردشگری مصاحبه دلفی انجام شود و در نهایت این کار با ۱۶ نفر از اساتید انجام شد از خبرگان مرتبط با موضوع پژوهش که شامل ۵ نفر اساتید دانشگاه، ۵ نفر از حوزه گردشگری، ۵ نفر از حوزه میراث فرهنگی، ۵ نفر از حوزه مدیران ورزش و جوانان، ۵ نفر از مدیران آژانس‌های خدمات گردشگری خواهد بود در بخش کمی روش نمونه‌گیری در این پژوهش، به شکل تصادفی در دسترس خواهد بود. برای تحلیل داده‌ها از نرم افزار SPSS-26 و برای بدست آوردن ارتباط بین متغیرها و با توجه به اهداف پژوهش، برای طراحی مدل از پرسشنامه استفاده می‌شود. این پرسشنامه‌ها در دو بخش قرار می‌گیرند. بخش اول مربوط به ویژگی‌های جمعیت شناختی هم چون سن، جنسیت، میزان تحصیلات و رشته تحصیلی شرکت‌کننده در تحقیق (آزمودنی) می‌باشد. بخش دوم شامل ۵۴ سوال مربوط به متغیر مستقل و وابسته که شامل طراحی مدل گردشگری ورزش‌های ماجراجویانه و توسعه و حوادث ناشی از آن در شمالغرب پرسشنامه است که متناسب با متغیرهای تحقیق می‌باشد. روایی و پایایی پرسشنامه توسط ۱۶ نفر از صاحب‌نظران و متخصصان امر در این زمینه تأیید شد. پرسشنامه نیز با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ بدست آمد. برای تجزیه و تحلیل داده‌های این تحقیق در سطح آمار توصیفی از شاخص‌های مرکزی انحراف استاندارد برای تعیین میزان مهمترین چالش‌های اجرایی استفاده گردید.

یافته‌ها

تجزیه و تحلیل داده‌ها برای بررسی صحت و سقم فرضیات برای هر نوع تحقیق از اهمیت خاصی برخوردار است. امروزه در بیشتر تحقیقاتی که متکی بر اطلاعات جمع‌آوری شده از موضوع مورد تحقیق می‌باشد؛ تجزیه و تحلیل اطلاعات از اصلی‌ترین و مهمترین بخش‌های تحقیق محسوب می‌شود. داده‌های خام با استفاده از فنون آماری مورد تجزیه و

نمودار ۱. آنالیز آماره‌های توصیفی مربوط به متغیر توصیفی رشته تحصیلی

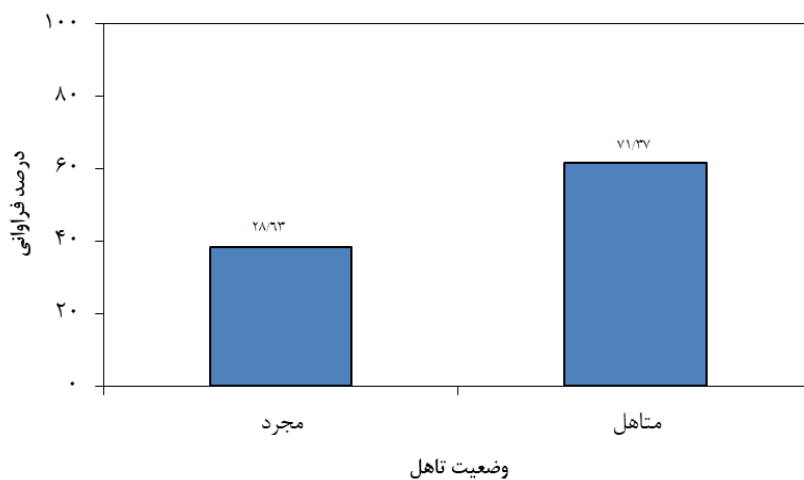
جدول ۲. آنالیز آماره‌های توصیفی مربوط به متغیر توصیفی وضعیت

تاهل			
وضعیت تاهل	تعداد	درصد فراوانی	درصد فراوانی تجمعی
مجرد	۶۳	۲۸/۶۳	۲۸/۶۳
متاهل	۱۵۷	۷۱/۳۷	۱۰۰
کل	۲۲۰	۱۰۰	

با توجه به نتایج به دست آمده می‌توان دریافت که رشته ۳۶/۳۶ درصد افراد پاسخگو تربیت بدنی و ۶۳/۶۴ درصد افراد پاسخگو سایر رشته می‌باشد.

وضعیت تاهل

نتایج آنالیز آماره‌های توصیفی مربوط به متغیر توصیفی وضعیت تاهل در جدول ۲ ارائه شده است.

نمودار ۲. آنالیز آماره‌های توصیفی مربوط به متغیر توصیفی وضعیت تاهل

درصد افراد پاسخگو متاهل می‌باشد. نتایج نشان می‌دهد که بیشتر افراد پاسخگو متاهل می‌باشند.

یافته‌های استنباطی

با توجه به نتایج به دست آمده می‌توان دریافت که وضعیت تاهل ۶۳ درصد افراد پاسخگو مجرد و ۱۵۷

مقدار اشتراک کمتر از ۰/۵ یا بارعاملی کمتر از ۰/۳ داشت از روند تجزیه تحلیل اطلاعات حذف گردید.

بررسی کفایت نمونه‌گیری

همانطور که در جدول ۴-۵ نشان داده شده، شاخص KMO برای داده‌های تحقیق برابر با ۰/۷۹ است. عدد بالاتر از ۰/۶ در این شاخص همچنین عدد معناداری بارتلت کوچکتر از ۰/۰۵ نشان‌دهنده کفایت داده‌ها نمونه‌گیری برای انجام تحلیل عاملی می‌باشد. بنابراین عدد بدست آمده برای تحلیل عاملی میزان مناسبی می‌باشد، همچنین معنی‌داری آزمون بارتلت در سطح اطمینان ۹۹ درصد حاکی از همبستگی متغیرهای مورد نظر برای انجام تحلیل عاملی است. با توجه به مناسب بودن داده‌ها به منظور استخراج و دسته‌بندی عوامل، از تحلیل عاملی اکتشافی با روش چرخش واریماکس استفاده گردید.

در این قسمت از پژوهش عوامل موثر بر توسعه گردشگری ورزش‌های ماجراجویانه در حوادث ناشی از آن در سلامت شمالغرب کشور مورد بررسی قرار گرفت. به این منظور، به دلیل اینکه از منابع مختلف، عامل‌ها و متغیرهای پرسشنامه بدست آمده بود، برای برآورد مولفه‌های اصلی از تحلیل عاملی اکتشافی استفاده شد. سپس مدل استفاده شده مورد سنجش قرار خواهد گرفت و در نهایت به بررسی مهم‌ترین عامل‌ها با استفاده از تحلیل عاملی تاییدی پرداخته می‌شود.

نتایج تحلیل عاملی اکتشافی

محقق به منظور مشخص کردن اینکه آیا همه سوالات پرسشنامه باید در روند تجزیه و تحلیل اطلاعات استفاده شود یا نه، از آزمون تحلیل عاملی اکتشافی بهره گرفت. در این روش گویه‌ای دارای

جدول ۳. شاخص KMO و آزمون بارتلت مولفه‌های تحقیق

شاخص KMO و آزمون بارتلت	
شاخص KMO	آزمون بارتلت
۰/۷۹۲	
۷۰۸۶۵۳۴	کای اسکوار
۱۱۷۶	درجه آزادی
۰/۰۰۰	سطح معنی‌داری

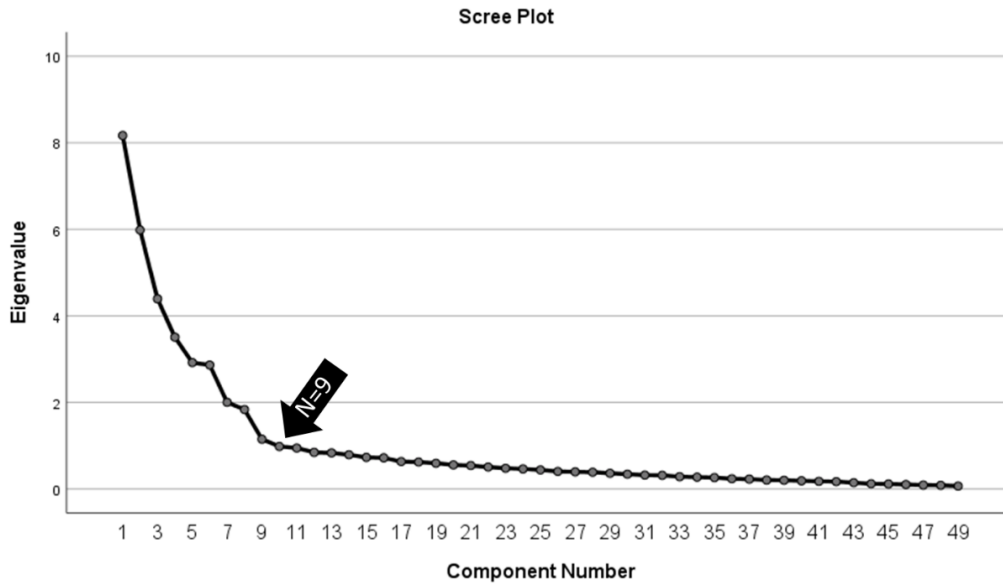
درصد تغییرات آنها را نشان می‌دهد. این جدول نشان می‌دهد که مقدار ویژه ۹ عامل بیشتر از ۱ بوده و این عوامل جمعاً ۶۶/۹۹۰ درصد تغییرات داده‌ها را تبیین می‌کنند (جدول ۴). برای تعیین قطعی تعداد عواملی که باید استخراج کرد، نمودار سنگریزه یا دامنه کوه^۲ نیز مورد بررسی قرار می‌گیرد. در نمودار دامنه کوه، نقطه شکست در نقطه ۱۰ قرار دارد که مقدار ویژه آن بیشتر از ۱ است و به عنوان عوامل استخراجی در نظر گرفته شده است که در این نقطه ۹ عامل باید استخراج شود.

تعیین روش و تعداد عوامل استخراجی

در اولین اجرای نرم افزار، بدون درخواست دوران عوامل، با استفاده از روش تجزیه مولفه‌های اصلی، تعداد عامل‌هایی که قابل استخراج هستند، مشخص گردید. برای تعیین تعداد عامل‌هایی که باید برای مجموعه داده‌ها در این تحلیل استخراج شوند، ابتدا از معیار کایسر^۱ استفاده شد. بر اساس این معیار، تنها عامل‌های دارای مقدار ویژه ۱ یا بیشتر، به‌عنوان منبع ممکن تغییرات در داده‌ها پذیرفته می‌شوند. جدول ۴، عوامل استخراج شده و

² Scree Plot

¹ Kaiser

نمودار ۴. نمودار سنگریزه یا دامنه کوه برای تعیین تعداد عوامل

جدول ۴. اولویت بندی عوامل نه گانه متغیرها

Maximum	Minimum	انحراف معیار	میانگین	تعداد	متغیرها
۴/۸۶	۲/۴۳	۰/۴۸۴۴۰	۳/۵۷۱۴	۲۲۰	توسعه
۴/۸۳	۲/۶۷	۰/۴۰۱۶۷	۴/۱۵۵۳	۲۲۰	جاذبه‌های آبی
۴/۸۳	۲/۶۷	۰/۴۰۱۶۷	۴/۱۵۵۳	۲۲۰	جاذبه‌های زمستانی
۴/۸۰	۲/۴۰	۰/۳۸۱۰۵	۴/۱۴۲۷	۲۲۰	جاذبه‌های تابستانی
۴/۸۶	۳/۱۴	۰/۳۱۹۰۲	۴/۱۶۶۲	۲۲۰	طبیعت گردی
۴/۸۶	۳/۰۰	۰/۳۳۵۰۱	۴/۱۱۳۰	۲۲۰	عوامل محیطی
۵/۰۰	۲/۵۰	۰/۴۰۴۷۱	۴/۱۵۷۶	۲۲۰	عوامل اقتصادی
۴/۸۵	۲/۰۰	۰/۴۰۱۲۲	۴/۱۲۱۱	۲۲۰	حوادث و سلامتی

جدول ۵. آمار توصیفی متغیرها

Maximum	Minimum	انحراف معیار	میانگین	متغیرها
۴/۸۶	۲/۴۳	۰/۴۸۴۴۰	۳/۵۷۱۴	توسعه
۴/۸۹	۲/۶۷	۰/۴۱۴۰۰	۴/۱۵۵۳	جاذبه‌های آبی
۴/۸۳	۲/۶۷	۰/۴۰۱۶۷	۴/۱۵۵۳	جاذبه‌های زمستانی
۴/۸۰	۲/۴۰	۰/۳۸۱۰۵	۴/۱۴۲۷	جاذبه‌های تابستانی
۴/۸۶	۳/۱۴	۰/۳۱۹۰۲	۴/۱۶۶۲	طبیعت گردی
۴/۸۶	۳/۰۰	۰/۳۳۵۰۱	۴/۱۱۳۰	عوامل محیطی
۵/۰۰	۲/۵۰	۰/۴۰۴۷۱	۴/۱۵۷۶	عوامل اقتصادی

عوامل فنی	۴/۰۷۴۷	۰/۳۴۲۵۱	۳/۱۴	۴/۷۱
حوادث و سلامتی	۴/۱۲۱۱	۰/۳۱۹۰۲	۳/۱۴	۴/۸۶

جدول ۶. فرض برابری واریانس متغیرهای تحت بررسی (توسعه، جاذبه‌های آبی، جاذبه‌های زمستانی، جاذبه‌های تابستانی، طبیعت گردی، عوامل محیطی، عوامل اقتصادی حوادث و سلامتی)

متغیرها	فرض برابری واریانس‌ها	آزمون افلیمر	Sig	T	درجه آزادی	Sig (دو طرفه)	میانگین تفاوت	تفاوت	پایین تر
توسعه	فرض برابری واریانس‌ها	-/۱۵۴	۰/۶۹۵	-/۵۹۷	۲۱۸	۰/۵۵۱	-/۰۴۱۹۰	۰/۰۷۰۲۲	-/۱۸۰۳۰
	فرض برابری واریانس‌ها	-/۱۵۴	۰/۶۹۵	-/۵۹۲	۱۳۲/۴۶۱	۰/۵۵۵	-/۰۴۱۹۰	۰/۰۷۰۷۳	-/۱۸۱۸۰
جاذبه‌های آبی	فرض برابری واریانس‌ها	-/۶۵۸	۰/۴۱۸	-/۷۶۰	۲۱۸	۰/۰۸۰	-/۱۰۴۹۷	۰/۰۵۹۶۴	-/۲۲۲۵۲
	فرض برابری واریانس‌ها	-/۶۵۸	۰/۴۱۸	-/۸۶۳	۱۵۵/۷۹۰	۰/۰۶۴	-/۱۰۴۹۷	۰/۰۵۶۳۵	-/۲۱۶۲۸
جاذبه‌های زمستانی	فرض برابری واریانس‌ها	-/۹۱۷	۰/۳۳۹	-/۱۶۶	۲۱۸	۰/۸۶۸	-/۰۰۹۶۸	۰/۰۵۸۲۷	-/۱۰۵۱۶
	فرض برابری واریانس‌ها	-/۹۱۷	۰/۳۳۹	-/۱۷۱	۱۴۵/۶۱۸	۰/۸۶۴	-/۰۰۹۶۸	۰/۰۵۶۵۲	-/۱۰۲۰۲
جاذبه‌های تابستانی	فرض برابری واریانس‌ها	-/۰۰۱	۰/۹۲۷	-/۹۰۸	۲۱۸	۰/۳۶۵	-/۰۵۰۱۰	۰/۰۵۵۱۸	-/۱۵۸۸۵
	فرض برابری واریانس‌ها	-/۰۰۱	۰/۹۲۷	-/۸۸۷	۱۲۷/۶۶	۰/۳۷۷	-/۰۵۰۱۰	۰/۰۵۶۵۰	-/۱۶۸۹
طبیعت گردی	فرض برابری واریانس‌ها	۲/۶۰۲	۰/۱۰۸	-۲/۷۲۶	۲۱۸	۰/۰۰۷	-/۱۲۴۰۸	۰/۰۴۵۵۱	-/۲۱۳۷۹
	فرض برابری واریانس‌ها	۲/۶۰۲	۰/۱۰۸	-۲/۵۶۲	۱۱۶/۳۳۹	۰/۰۱۲	-/۱۲۴۰۸	۰/۰۴۸۴۴	۰/۲۲۰۰۱
عوامل محیطی	فرض برابری واریانس‌ها	-/۰۲۷	۰/۸۶۹	-/۷۶۲	۲۱۸	۰/۴۴۷	-/۰۳۷۰۱	۰/۰۴۸۵۴	-/۱۳۲۶۷
	فرض برابری واریانس‌ها	-/۰۲۷	۰/۸۶۹	-/۷۵۳	۱۳۰/۶۶۰	۰/۴۵۳	-/۰۳۷۰۱	۰/۰۴۹۱۶	-/۱۳۴۲۷
عوامل اقتصادی	فرض برابری واریانس‌ها	-/۳۵۱	۰/۵۵۴	-/۱۳۰	۲۱۸	۰/۸۹۷	-/۰۰۷۶۲	۰/۰۵۸۷۱	-/۱۲۳۳۴
	فرض برابری واریانس‌ها	-/۳۵۱	۰/۵۵۴	-/۱۳۴	۱۴۶/۱۱۸	۰/۸۹۴	-/۰۰۷۶۲	۰/۰۵۶۸۷	-/۱۲۰۰۲
حوادث و سلامتی	فرض برابری واریانس‌ها	-/۲۵۱	۰/۵۵۱	-/۱۲۰	۲۱۶	۰/۷۹۶	-/۰۰۷۶۱	۰/۰۵۸۶۹	-/۱۲۲۳۴
	فرض برابری واریانس‌ها	-/۲۵۱	۰/۵۵۱	-/۱۲۹	۱۴۳/۱۱۷	۰/۸۹۲	-/۰۰۷۵۹	۰/۰۵۵۸۶	۰/۱۲۰۰۱

فرض برابری واریانس متغیرهای تحت بررسی شامل (توسعه، جاذبه‌های آبی، جاذبه‌های زمستانی، جاذبه‌های تابستانی، طبیعت گردی، عوامل محیطی، عوامل اقتصادی، حوادث سلامتی) بر حسب وضعیت تاهل مجرد و متاهل بودن بر اساس آزمون افلیمر

جدول ۷. برازش مدل

شاخص یا نشاتگر	مقدار مجاز برای برازش عالی	مقدار بدست آمده	برازش
نسبت کای دو به درجه آزادی	کوچکتر از ۳	۱/۹۴	عالی
شاخص نیکویی برازش (GFI)	بزرگتر ۰/۹	۰/۸۸	خوب
شاخص نیکویی برازش اصلاح شده AGFI	بزرگتر ۰/۹	۰/۸۳	خوب
شاخص برازش نرمال شده (NFI)	بزرگتر ۰/۹	۰/۸۵	خوب
شاخص برازش مقایسه ای (CFI)	بزرگتر ۰/۹	۰/۹۱	عالی
ریشه میانگین مجذور خطای تخمین (RMSEA)	کوچکتر از ۰/۰۵	۰/۶۶	قابل قبول

پیش‌بینی کردن است. با توجه به مقدار به دست آمده برای متغیرهای وابسته مدل نشان داده شده، مشخص است که قدرت پیش‌بینی مدل برای متغیرهای مستقل در سطح قوی قرار دارد.

بحث و نتیجه گیری

در ارزیابی مدل ساختاری از معیاری که نشان‌دهنده تأثیری است که یک متغیر مستقل بر یک متغیر وابسته می‌گذارد استفاده شد. هرچه مقدار مربوط به متغیر وابسته مدل بیشتر باشد، نشان از برازش بهتر مدل است. همان‌طور که مشاهده می‌شود، روش دیگر برای ارزیابی مدل ساختاری، بررسی توانایی مدل در

نتایج کدگذاری باز مصاحبه تحقیق حاضر، پس از بررسی در شمالغرب کشور و مصاحبه دلفی با مدیران و ورزشکاران صاحب نظر و پرسشنامه ای طراحی شد این فرصت‌ها با رویکرد کدگذاری محوری طبقه بندی شده و مورد سازماندهی قرار گرفتند.

در بین دانشجویان متغیر طبیعت گردی دارای سطح معنی داری می‌باشد و نتایج نشان داد به دلیل اینکه حوادث کمتری دارد و سلامتی را بیشتر به مخاطره نمی‌اندازد مخاطبان بیشتری را به خود اختصاص داده است اسکندر حسین پور و محسن وحدانی و همکاران در پژوهشی به تحلیل تدوین استراتژی پیشگیری از اثر اعمال نا ایمن (خطاهای انسانی) در بروز حوادث ورزشی انجام دادند نتایج نشان داد که چهار عامل فرد، سازمان، دانش شغلی و رابطه فرد و سازمان، مقوله‌های اصلی علل خطاهای انسانی در بروز حوادث ورزشی می‌باشند. متغیرهای فرد و سازمان به عنوان متغیرهای فرآیندی و دو متغیر دانش شغلی و رابطه فرد و سازمان به عنوان متغیرهای توسعه‌ای و کمکی نقش اصلی در این زمینه دارند. همچنین چهار مقوله؛ اصلاح نگرش و عملکرد فردی، اصلاح ساختار سازمانی، یادگیری و آموزش مستمر دانش شغلی و بهبود و تقویت مثبت رابطه فرد و سازمان به عنوان راهبردهای اساسی پیشگیری از حوادث تعیین شدند با توجه به علل بروز حوادث ورزشی توجه به اصلاح نگرش و عملکرد فردی، اصلاح ساختار سازمانی، یادگیری و آموزش مستمر دانش شغلی و بهبود و تقویت مثبت رابطه فرد و سازمان می‌تواند ریسک خطرات را کاهش داده و سبب ارتقاء ایمنی گردد و عدم توجه به هر کدام از این عوامل ایمنی را مختل می‌کند (۵).

اصفهانی و همکاران در پژوهشی به تحلیل عوامل موثر بر توسعه صنعت جهانگردی ورزشی ایران می‌پردازند. و همچنین مهدی خطیب زاده و همکاران نیز در پژوهشی نقش کیفیت خدمات گردشگری ورزشی در تمایل با بازگشت گردشگران ورزشی

انجام دادند (۶). یافته‌ها حاکی از آن است که محورهای سلامت جسمی روحی و روانی، تسهیلات و خدمات، امنیت و اسکان به ترتیب بیشترین درجه اهمیت را در توسعه ورزش‌های ماجراجویانه داخلی ورزشی به خود اختصاص داد و محورهای آموزش، اقتصاد و جاذبه‌های توریستی و طبیعت گردی بیشترین ارتباط را با سایر عوامل نشان دادند. لذا یافته‌های گرزین، سعیدی، حسینی، فلاح با این پژوهش نقش کیفیت خدمات گردشگری ورزشی در تمایل به بازگشت گردشگران ورزشی با مفاهیم و نتایج ارائه‌شده توسط کاظمی و همکاران، و اصفهانی و همکاران سازگاری دارد که احتمالاً ناشی از تجانس بومی محیط‌های مورد بررسی در این پژوهش‌ها دارد. این نتایج با واقعیت‌های میدانی نیز تطابق دارد، چون از لحاظ مراکز اقامتی مناسب، نیازهای شدیدی در منطقه احساس می‌شود و به نظر می‌رسد این موضوع از موانع عمده در زمینه توسعه گردشگری ورزش‌های ماجراجویانه در شمالغرب کشور محسوب می‌شود. بهترین مناطق شمالغرب کشور دارای ظرفیتی محدود است، و البته مدیران و مسئولین اخیراً تلاش ویژه ای برای جذب سرمایه‌گذار در این زمینه را شروع کرده‌اند. توجه ویژه خانواده‌ها به کودکان و نوجوانان و علاقه آنها به آشنایی با محیط و منطقه‌های شمالغرب کشور و حتی شهرهای اطراف و احتمال جذب گردشگران بیشتر نیز می‌تواند در دیدگاه پاسخگویان تأثیرگذار باشد. بر اساس رتبه میانگین گردشگری ورزش‌های ماجراجویانه می‌توان بیان نمود که در بین گردشگری‌ها جاذبه‌های زمستانی و جاذبه‌های تابستانی و عوامل اقتصادی دارای بالاترین اولویت و عوامل فنی دارای کمترین اولویت می‌باشد. سولبرگ و همکاران تأثیرگذاری بر فعالیت‌های اقتصادی همواره در سراسر دنیا یکی از فرصت‌های مهم در حوزه گردشگری ورزشی تلقی می‌گردد (۷). میزبانی مسابقات ورزشی به دلیل ایجاد شور و شادی عمومی و نیز تلاش برای اخذ میزبانی مسابقات مهم

ورزشی نمونه بارز این نوع دیدگاه است رتبه میانگین طبیعت گردی چنان که در ادبیات پژوهش نیز مشاهده گردید، بالاتر از همه متغیرها بوده است و به دلیل اینکه بیشتر سلامتی بدنی را در بر دارد لاندبرگ نیز به این فرصت‌ها توجه نموده است (۸). طبیعت گردی به دلیل ایجاد فضایی صمیمانه تر و بی تکلف و حوادث کمتری که برای سلامتی دارد احتمالاً در بین خانواده‌ها دارای جذب بیشتر بوده و به نظر می‌رسد به دلیل فرهنگ نزدیک به هم بودن و هم‌زبان بودن حاکم بر شمالغرب کشور تمایل عمومی برای ایجاد این نوع توسعه از گردشگری ورزش‌های بیشتر بوده است.

نتیجه گیری

نتایج مشخص نمود که گردشگری ورزش‌های ماجراجویانه «طبیعت گردی» بیشتر به دلیل تفریحات سالم و بدون حوادث دارای بالاترین اولویت می‌باشد و همچنین انجام خدمات پژوهشی جاذبه‌های ورزش‌های ماجراجویانه «عوامل فنی» در زمینه گردشگری ورزشی پایین‌ترین اولویت را دارد که این مورد از فرصت‌ها در ادبیات پژوهش مورد بحث نگریده بود و به عنوان یکی از نوآوری‌های یافته شده از بخش کیفی مطالعه حاضر می‌باشد. با توجه به بافت عمومی گردشگران که بخش عمده آنها از سایر مناطق استان جذب می‌شوند تمایل به ایجاد طبیعت گردی و پیاده‌روی و ورزش‌های زمستانی افزایش یافته است، عدم نیاز به تخصص و نیز نیاز به سرمایه‌گذاری نسبتاً کم و احتمال بازگشت سرمایه در مدت کوتاه می‌تواند از جمله دلایل این گرایش ورزش‌های ماجراجویانه محسوب گردد.

ارزیابی اولویت ورزش‌های ماجراجویانه مشخص نمود که در این گروه، ورزش‌های زمستانی به دلیل جذابیت و تنوع بیشتر با برف به دلیل منطقه سردسیر بودن و حوادث کمتری که دارد دارای بالاترین اولویت و عوامل فنی کمترین اولویت را نشان

می‌دهد استقبال عمومی مردم به استفاده از ورزش‌های آبی و در اکثر اوقات سال را با توجه به جذاب بودن و می‌توان از دلایل عمده توجه پرسش شوندگان دانست و با توجه به نیاز به افزایش ظرفیت و توسعه امکانات در این زمینه فرصت و پتانسیل خوبی برای توسعه وجود دارد در نهایت نتایج نشان می‌دهد که در گروه ورزش‌های آبی، و دوی آرام در دامنه‌های کوه‌های طبیعی و تفرجگاه‌ها در طبیعت گردی دارای بالاترین اولویت می‌باشد و وجود آب‌های آرام، همراه با طبیعتی زیبا در محدودهای گسترده در طول رودخانه‌ها و دریاچه شورابیل به‌همراه زیبایی و هیجان ورزش اسکی روی آب بخصوص برای نسل جوان احتمالاً از دلایل توجه بیشتر به این ورزش می‌باشد. علاوه بر اولویت‌بندی فرصت‌ها در گروه‌های ۹گانه مورد بررسی، خود این گروه‌ها نیز اولویت بندی گردیدند. نتایج این اولویت بندی نشان داد که جاذبه‌های مرتبط با زیب لاین درمتغیرهای طبیعت گردی به دلیل اینکه نشاط‌آور می‌باشد و سلامتی را بیشتر به مخاطره نمی‌اندازد از بالاترین الویت دارا می‌باشد و بین شغل و تاثیر ورزش‌های ماجراجویانه در طبیعت گردی بر توسعه گردشگری ورزش‌های ماجراجویانه ارتباط مستقیم وجود داشت و گروه‌های تحت مطالعه برای سه گروه جوانان ورزشکاران و مدیران ورزشی سن و جنسیت توسعه تفاوت معنی‌دار وجود داشت. گروه‌هایی که با طبیعت گردی موافق بودند اکثراً بالای ۳۵ سال بودند که هیجان کمتری برای جاذبه‌های دیگر داشتند و آمادگی روحی با حوادث احتمالی را ندارند. تحلیل روابط بین گروه‌های ۹گانه فرصت نشان می‌دهد که بین اغلب این گروه‌ها همبستگی وجود دارد. اما آنچه که بیشتر در این مطالعه مورد تاکید بوده است، ارتباط بین فرصت‌های گردشگری در زمینه ورزش‌های آبی و سایر زمینه‌های گردشگری است. بررسی این روابط مشخص نمود که بین گروه ورزش‌های ماجراجویانه در ورزش‌های آبی و عوامل

اقتصادی ارتباط مثبت وجود دارد. و پژوهشی با عنوان تحلیل جامعه آمیخته بازاریابی گردشگری ورزشی در استان گیلان نیز یافته‌های این پژوهش با نتایج علی آبادی و همکاران که در تحقیقی به امکان سنجی پیوند عملکردی اکوتوریسم و توریسم ورزشی در استان کردستان پرداخته اند همخوانی دارد (۹). همچنین صفرزاده و همکاران پژوهشی با عنوان مؤلفه‌های مؤثر بر بازاریابی و تصویر مقصد گردشگری جزیره کیش. گردشگری شهری، ۲۰۲۱ پرداخته‌اند (۱۰)، که بر اساس یافته‌های تحقیق پیشنهاد می‌کنند با سرمایه‌گذاری در ساخت اماکن ورزشی با تجهیزات کامل ایمنی به ویژه تجهیز اماکن و تاسیسات و برگزاری مسابقات کشوری و بین‌المللی در رشته‌های اسکی، کوهپیمایی و کوهنوردی، اسکی روی آب و قایقرانی) توان‌های توریسم ورزشی (گامی مؤثر در جهت جذب گردشگران به این مناطق برداشته شود. پیشنهاد می‌شود با توجه به این که در این مطالعه، در بین ورزش‌های آبی، ورزش اسکی روی آب دارای بالاترین اولویت شناسایی گردیده است، در شمالغرب کشور با تاسیس باشگاه‌های آموزش و برگزاری این ورزش، امکان بهره‌برداری از این فرصت فراهم آید. همچنین با تاسیس مراکز فروش و تعمیر جت اسکی در شمالغرب کشور و فروش و تعمیر پاراگلایدر (پرواز تفریحی) در شهرستان مشکین شهر اردبیل و تبریز که امکان توسعه این ورزش بیشتر فراهم آمده و فعالیت‌های اقتصادی مبتنی بر آن توسعه یابد از طرفی با برگزاری مسابقات قایق سواری در رودخانه، و دریاچه‌های شمالغرب کشور زمینه بهره‌برداری بیشتر از این فرصت مقدور گردد. و بین عوامل اقتصادی با جاذبه‌های ورزش‌های آبی ارتباط مستقیم و همبستگی وجود دارد از طرفی با فروش تجهیزات و اطلاع رسانی از جاذبه‌های کوهنوردی و صخره نوردی در این منطقه، امکان ایجاد ارزش از این پتانسیل منطقه ممکن گردد. با دعوت از تیم‌های شنای داخلی و خارجی و برگزاری مسابقات شنا در دریاچه‌های

شمالغرب کشور، جذابیت‌های منطقه به ورزشکاران و گردشگران علاقمند به این زمینه شناسانده شده و فرصت مذکور امکان ارزش آفرینی پیدا کند. پیشنهاد می‌شود با فروش تجهیزات و اطلاع رسانی از جاذبه‌های غواصی در این منطقه‌ها، امکان ایجاد ارزش از این پتانسیل منطقه ممکن گردد و به معرفی رشته پاراسیپلینگ (چتربازی با قایق موتوری) و ایجاد امکان استفاده از آن در منطقه، بهره‌برداری از این فرصت ممکن گردد. شایسته است تا با برگزاری تورهای ماهیگیری با قلاب، علاوه بر ایجاد نشاط و سرگرمی برای اوقات فراغت و سلامت روحی و فکری گردشگران، فرصت موجود در این زمینه شکوفا گردد و با ایجاد مراکز اجاره و فروش تجهیزات و لوازم ورزشی به گردشگران تسهیلات لازم جهت رفاه بیشتر گردشگران فراهم آید و با احداث و بهسازی استخرهای شنا، علاوه بر ترویج این ورزش، بهره‌برداری از فرصت‌های موجود در این زمینه مقدور گردد. با برگزاری مسابقات شیرجه در دریاچه شورابیل در استان اردبیل که عمقی به طول ۲۰ متر می‌باشد، این منطقه به عنوان قطب ورزش مذکور معرفی گردد و زمینه‌ساز جذب گردشگران بیشتر گردد. همچنین برگزاری مسابقات کانوپولو به عنوان زمینه‌های جدید از ورزش‌های آبی به این منطقه توصیه می‌گردد. نهایتاً توصیه می‌شود با فراهم آوردن تسهیلات و امکانات رفاهی برای افرادی که قصد عکاسی زیر آب دارند گردشگرانی که قصد چنین فعالیت‌هایی دارند به منطقه جذب گردند. نظر به سابقه تاریخی استان اردبیل، تبریز، ارومیه، زنجان و... پیشنهاد می‌گردد که تسهیلات لازم برای باستان‌شناسی زیر آب در منطقه فراهم گردد. با نوسازی و بهسازی منازل سنتی قدیمی در این منطقه، به عنوان اقامتگاه و یا رستوران سنتی برای سلامت و انگیزه بیشتر جاذبه گردشگران برای ورزش‌های ماجراجویانه از این پتانسیل منطقه استفاده گردد.

تشکر و قدردانی

استادان عزیزم به خاطر راهنمایی‌های ارزشمند نهایت تشکر و قدردانی را نمایم.
این مقاله مستخرج از رساله دانشگاه دکتری دانشگاه آزاد مشهد می‌باشد.

سپاس خدای را که سخنوران، در ستودن او بمانند و شمارندگان، شمردن نعمت‌های او ندانند و کوشندگان، حق او را گزاردن نتوانند، اکنون که باید آغازی بر یک پایان بنگارم، بر خودم لازم می‌دانم که از

References

- 1- Zendehboodi M, Shetab Bushehri N, Katibi A. A Qualitative Model for Developing Adventure Sports Tourism in Khuzestan Province. *Strategic Studies on Youth ans Sports*. 2022;20(۵۴)
- 2- Farhadi Rad H, Hashemi SJ, Rahmati F. Common Pattern of. *Journal of Instruction and Evaluation*. 2018;11(42):91-115.
- 3- Nejad Ebrahimi A, Gharehbeiglu M, Vafaei SM. Effective factors on Communication and Semiotics in Architecture-case study: Kabood mosque in Tabriz. *Sophia Perennis*. 2019;15(34):179-202.
- 4- Abbaszadeh M. Study of intervening effect of environmental responsible attitude on the relationship of between place attachment and environmental responsible behavior. *Journal of Applied Sociology*. 2016;27(2):61-80.
- 5- Pour Iskandar, Vahadani, Gudarzi, Nejad J. Developing a strategy to prevent the effect of unsafe actions (human errors) in the occurrence of sports accidents. *Occupational Health and Health Promotion Quarterly*. 2021;5(1):33-49.
- 6- Mehdi Khaz, Hashem Kach, Afshar H. The role of the quality of sports tourism services in the desire to return sports tourists
- 7- Hamzelu Y, Moeinfard M, Shooshinasab P. The Impacts of Sport Development on Iran's Globalization. *Strategic Studies on Youth ans Sports*. 2015;14(28):39-54.
- 8- Booshehri A, Sanjaghi ME, Jafari SA, Bagheri A, Emami Razavi R. Evaluation of science and technology policies: with a policy approach to support women researchers in research and technology. *Basij Strategic Studies*. 2020;23(88):89-123.
- 9- Habibi, Shahab, Shojaei. Comprehensive analysis of sports tourism marketing mix in Gilan province with 7 P approach. *Sports management and development*. 2020;9(2):52-68.
- 10- Safazade Aval Z, Rousta A, Jamshidi D. Effective Components of Marketing on the Image of Tourism Destination Case Study: Kish Island. *urban tourism*. 2021;8(2):35-50.